

Arabische Lente

tussen Mediatisering en Islamisering

Tijani Boulaouali

Arabische Lente

tussen Mediatisering
en Islamisering

Mijnbestseller

Rotterdam

Schrijver: Tijani Boulaouali
Uitgever: Mijnbestseller Rotterdam
ISBN 9789403615622
© 2021 Tijani Boulaouali
Gent – België (tijanib@gmail.com)

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Met veel dank aan alle vrienden en collega's die dit boek hebben gelezen. Hun kritische opmerkingen waren waardvol en hebben heel wat verbeteringen aan dit werk opgeleverd.

Inhoudsopgave

INLEIDING	7
ARABISCHE LENTE ALS REACTIE OP ARABISCHE ACHTERUITGANG	11
HET BEGRIP 'ARABISCHE LENTE'	12
ARABISCHE ACHTERUITGANG	17
DE NEIGING NAAR ACHTERUITGANG!	20
ARABISCHE LENTE ALS EEN GEMEDIATISEERDE REVOLUTIE	25
MEDIA EN ARABISCHE LENTE	26
EEN METAFOR MET REVOLUTIONAIRE SMAAK	28
HET MEDIATISEREN VAN DE ARABISCHE LENTE	32
ARABISCHE LENTE EN DIGITALE PRESENTIE	37
TOEGANG TOT DE SOCIALE MEDIA	40
DIGITALE PRESENTIE VAN DE ARABISCHE LENTE	44
TUSSEN PASSIEVE ONTVANGST EN ACTIEVE INTERACTIE	49
MEDIABENADERING VAN DE ARABISCHE LENTE	55
TUSSEN ACCEPTATIE EN VOORZICHTIGHEID (P1)	57
TUSSEN DICTATORIALE REGIMES EN ONDERDRUKT VOLK (P2)	61
TUSSEN VERRASSING EN ONVERWACHTHEID (P3)	67
ISLAMISERING VAN DE ARABISCHE LENTE	71
DE KOMST VAN DE POLITIEKE ISLAM	71

TUNESISCH LES EN EGYPTISCH EXAMEN	75
POLITIEKE ISLAM EN JASMIJNREVOLUTIE	78
MOSLIMBROEDERS EN TOE-EIGENING VAN DE REVOLUTIE	82
MAROKKAANSE LENTE BRENGT ISLAMISTEN AAN DE MACHT	87
<u>DE TERUGKEER VAN DE ARABISCHE LENTE</u>	<u>93</u>
<u>BIBLIOGRAFIE</u>	<u>97</u>

Inleiding

De Arabische Lente vormt het kernthema van dit werk. Er wordt een poging gedaan om de beeldvorming van de Arabische Lente in het Nederlandstalige mediadiscours aan te snijden. Twee essentiële factoren van de Arabische opstanden sinds december 2010 worden onder de loep genomen. Hoe wordt de revolutie gemediatiseerd enerzijds? En in hoeverre wordt deze geïslamiseerd anderzijds?

In eerste instantie wordt een blik geworpen op de mediatisering van de Arabische Lente, omdat de mediatieke factor een onmisbare rol speelde tijdens de Arabische opstanden, niet alleen plaatselijk, maar ook wereldwijd door hun gevolgen die verder gingen dan de Arabische geografie. Anderzijds wordt er aandacht besteed aan de islamisering, want de politieke islam was aanwezig gedurende alle fasen van de Arabische Lente. De religieuze factor is dan ook van zeer groot belang, al is dit zeker niet de enige factor.

Een aantal belangrijke vragen wordt in dit werk behandeld om na te gaan hoe de verschuivingen die zich voordoen in de Arabische wereld werden geïntroduceerd en geïnterpreteerd.

- Hoe wordt het begrip Arabische Lente binnen verschillende Nederlandstalige data en teksten gedefinieerd en benaderd?
- In hoeverre kan gesteld worden dat de Arabische Lente ontstaan is als reactie op de Arabische achteruitgang?

- Hoe worden de Arabische omwentelingen sinds december 2010, het begin van de Arabische Lente tot aan de revoltes in Syrië geïntroduceerd door Nederlandse media?
- Wat zijn de overheersende patronen in het Nederlands-Vlaamse mediadiscours betreffende het thema de Arabische Lente?
- In hoeverre werd de Arabische Lente geïslamiseerd, gezien het feit dat de politieke islam her en der een enorm electoraal succes geboekt heeft onmiddellijk na de Arabische revolutie?

De Arabische opstanden hebben op hun manier dan ook onthuld wat we decennialang niet konden zien, zowel in de Arabische wereld als in het Westen. De laatste terroristische aanslagen die Parijs, Brussel, Istanboel en andere plaatsen ter wereld zwaar getroffen hebben, zijn dan ook consequenties van de drastische veranderingen in het Arabische gebied.

De Arabische Lente, en wat er zich toen in de Arabische wereld afspeelde, werd door Europa vol applaus en bewondering onthaald. Later heerste er vooral angst en twijfel voor de islam en moslims, ten gevolge van de onverwachte opkomst van *Daesh*. Dit toont aan hoe snel beeldvorming kan omslaan van positiviteit naar negativiteit, zowel op het niveau van de doorsnee mensen als op het niveau van de opinie- en beleidsmakers.

Verder wordt nu de voorspelling, die ik een paar jaar geleden heb gedaan, een realiteit. Toen ik het eerste concept van dit werk schreef in 2012, ging ik ervan uit dat diegenen die aan de Arabische Lente twijfelden, niet beseften dat deze een lang proces van verschuivingen zou doormaken, wat eveneens het geval is bij andere historische revoluties. Vandaag zien we dat

de Arabische Lente een soort wedergeboorte kent in verschillende Arabische landen waar het volk tegen de despotische regimes demonstreerde.

Mijn inzichten omtrent de beeldvorming rond de Arabische Lente worden voor het eerst verzameld in een Nederlandstalig werk, na eerdere Arabische publicaties over uiteenlopende intellectuele kwesties en politieke actualiteiten met als titels *moslims en de fobie van de globalisering* (2018), *de beeldvorming van de Islam in de Nederlandse academische benadering* (2013), *de Islam en het Amazighisme* (2009), *moslims in het Westen: tegenstellingen en uitdagingen* (2006) en andere.

Gent, juni 2020

1

Arabische Lente als reactie op Arabische achteruitgang

In dit hoofdstuk wordt de stelling besproken, waarbij de Arabische Lente als reactie op de achteruitgang van de Arabische wereld wordt opgevat. Ten eerste wordt het concept Arabische Lente gedefinieerd vanuit de gezichtspunten van sommige journalisten en onderzoekers. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan een aantal bijbehorende concepten waaronder protest, opstand, revolutie en omwenteling. Hoe worden deze sleuteltermen in het Nederlandse mediadiscours afgebakend? Dragen ze dezelfde connotatie of onderscheiden ze zich van elkaar?

Ten tweede worden de Arabische opstanden in verband gebracht met de verslechterde situatie, ook wel Arabische *inhibit*, achteruitgang genoemd, waarin de Arabische burgers sinds lange tijd zich bevinden. Dus, het Arabisch volk ging de straten hoofdzakelijk op om te protesteren tegen sociaaleconomische crisis en politiek despotisme.

Ten slotte wordt er een poging gedaan om de werkelijke factor van het Arabische verval te achterhalen. Vaak wordt gesteld dat de vooruitgang van de islamitische en Arabische wereld door de andere machten waaronder het Westen wordt